

Τα συνηθέστερα σχήματα λόγου

Επανάληψη

Σε ένα κείμενο μπορούμε να εντοπίσουμε λέξεις ή φράσεις που επανέρχονται αυτούσιες ή ελαφρά παραλλαγμένες, για να δώσουν **έμφαση** σε μια έννοια ή κατάσταση.

Εκεί καίγονται κόκαλα, κόκαλα ανδρειωμένων.

Μεταφορά

Στη λογοτεχνία, μια λέξη μπορεί να χρησιμοποιείται κυριολεκτικά ή μεταφορικά, δηλαδή η σημασία της διευρύνεται και μεταφέρεται σε μια άλλη έννοια. Η μεταφορά μοιάζει με την παρομοίωση, απουσιάζει όμως το «σαν» ή το «όπως». Η μεταφορική χρήση των λέξεων **προσδίδει πλούτο, βάθος και δύναμη στο λόγο, ζωντάνια και εκφραστικότητα.**

–το βάρος των ετών

–ο χειμώνας της ζωής

Παρομοίωση

Όταν συγκρίνουμε δύο πρόσωπα ή πράγματα ή φαινόμενα που έχουν ομοιότητα μεταξύ τους, προκειμένου να **τονιστεί η ιδιότητα του ενός**. Η παρομοίωση αρχίζει με τις λέξεις σαν, καθώς, όπως και με το σαν να, όταν έχουμε υποθετική παρομοίωση.

–Μια θάλασσα μέσα μου σα λίμνη γλυκόστρωτη / και σαν ωκεανός ανοιχτή και μεγάλη.

Προσωποποίηση

Όταν αποδίδονται ανθρώπινες ιδιότητες σε ζώα, σε αντικείμενα ή αφηρημένες έννοιες. Η προσωποποίηση **χαρίζει ζωντάνια και κίνηση** σε άψυχα αντικείμενα ή αφηρημένες έννοιες και **κάνει το λόγο ζωντανό, παραστατικό και πρωτότυπο.**

–Ο Όλυμπος και ο Κίσαβος, τα δυο βουνά μαλώνουν.

Υπερβολή

Όταν μια κατάσταση μεγαλοποιείται για να προκαλέσει μεγαλύτερη εντύπωση. Στόχος της υπερβολής είναι **να προβληθεί εντονότερα μια κατάσταση, να αποκτήσει έμφαση και ζωντάνια το κείμενο και να δημιουργηθούν ισχυρές εντυπώσεις.**

–Στο έμπα χίλιους έκοψε, στο έβγα δυο χιλιάδες.

Αντίθεση

Με την αντίθεση συσχετίζονται ή συνδυάζονται δύο έννοιες, πράγματα ή καταστάσεις ανόμοιες, με στόχο την έκφραση ζωηρών συναισθημάτων.. Επίσης, με την αντίθεση ο συγγραφέας **κάνει αισθητές τις ακραίες και δραματικές καταστάσεις** που διέπουν την ανθρώπινη ύπαρξη. Η αντίθεση μπορεί να εκφράζεται είτε με δύο λέξεις ή δύο φράσεις είτε και με δύο μεγάλα τμήματα του λόγου (προτάσεις, περιόδους παραγράφων).

τις Εστιάδες τις σεμνές μα κολασμένες.

Ειρωνεία

Όταν αστειεύεται ή χλευάζει κάποιος χρησιμοποιώντας σκόπιμα λέξεις ή φράσεις που έχουν διαφορετική σημασία απ' ό,τι έχει στο νου του Παράλληλα, οι λογοτέχνες καταφεύγουν συχνά και στη λεκτική ειρωνεία, όπως την αντιλαμβανόμαστε στην καθημερινή μας ομιλία, σχολιάζοντας εμπαικτικά πράξεις ή σκέψεις των προσώπων που παρουσιάζονται στα έργα τους. Η ειρωνεία **προσδίδει συχνά μια κωμική νότα στο λόγο, συνήθως όμως αποκαλύπτει την απογοήτευση και την αγανάκτηση ενός ανθρώπου για μια συγκεκριμένη πραγματικότητα.**

–Τι ωραία συμπεριφορά! (αντί: άσχημη συμπεριφορά).